

Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 2022
(OR. en)

6932/22

Διοργανικός φάκελος:
2020/0300(COD)

CODEC 246
ENV 184
DEVGEN 41
ECO 20
SAN 134
PECHE 71
AGRI 75
IND 61
CHIMIE 17
ENER 79
RECH 112
TRANS 125
PE 19

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα: Πρόταση ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030
- Αποτελέσματα της πρώτης ανάγνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Στρασβούργο, 7 έως 10 Μαρτίου 2022)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 294 της ΣΛΕΕ και την κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της διαδικασίας συναπόφασης¹, πραγματοποιήθηκε σειρά άτυπων επαφών μεταξύ του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής, με σκοπό να επιτευχθεί συμφωνία επί του φακέλου σε πρώτη ανάγνωση.

¹ ΕΕ C 145 της 30.6.2007, σ. 5.

Στο πλαίσιο αυτό, η εισηγήτρια κα Grace O’Sullivan (Greens/EFA, IP), υπέβαλε μία συμβιβαστική τροπολογία (τροπολογία 127) στην ως άνω πρόταση απόφασης εξ ονόματος της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων. Η τροπολογία αυτή είχε συμφωνηθεί κατά τις προαναφερθείσες άτυπες επαφές. Δεν κατατέθηκαν άλλες τροπολογίες.

II. ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Κατά την ψηφοφορία της στις 10 Μαρτίου 2022, η ολομέλεια ενέκρινε τη συμβιβαστική τροπολογία (τροπολογία 127) στην προαναφερόμενη πρόταση απόφασης. Η τροποποιημένη πλέον πρόταση της Επιτροπής αποτελεί τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η οποία περιέχεται στο νομοθετικό ψήφισμά του, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος².

Η θέση του Κοινοβουλίου απηχεί όσα είχαν συμφωνηθεί προηγουμένως μεταξύ των θεσμικών οργάνων. Κατά συνέπεια, αναμένεται ότι το Συμβούλιο θα εγκρίνει τη θέση του Κοινοβουλίου.

Ως εκ τούτου η πράξη θα εκδοθεί με τη διατύπωση που αντιστοιχεί στη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

² Στο κείμενο της θέσης του Κοινοβουλίου που περιλαμβάνεται στο νομοθετικό ψήφισμα επισημαίνονται οι αλλαγές που επιφέρουν οι τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής. Οι προσθήκες στο κείμενο της Επιτροπής επισημαίνονται με *έντονα και πλάγια στοιχεία*. Οι διαγραφές επισημαίνονται με το σύμβολο «■».

Γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 *I**

Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2022 σχετικά με την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ένα γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030 (COM(2020)0652 – C9-0329/2020 – 2020/0300(COD))

(Συνήθης νομοθετική διαδικασία: πρώτη ανάγνωση)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM(2020)0652),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 2 και το άρθρο 192 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οποία του υποβλήθηκε η πρόταση από την Επιτροπή (C9-0329/2020),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 294 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της 27ης Ιανουαρίου 2021³,
 - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών της 5ης Φεβρουαρίου 2021⁴,
 - έχοντας υπόψη την προσωρινή συμφωνία που εγκρίθηκε από την αρμόδια επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφος 4 του Κανονισμού του, και τη δέσμευση του εκπροσώπου του Συμβουλίου, με επιστολή της 10ης Δεκεμβρίου 2021, να εγκρίνει τη θέση του Κοινοβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 59 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού, και της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (A9-0203/2021),
1. εγκρίνει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση όπως παρατίθεται κατωτέρω⁵.

³ ΕΕ C 123 της 9.4.2021, σ. 76.

⁴ ΕΕ C 106 της 26.3.2021, σ. 44.

⁵ Η παρούσα θέση αντικαθιστά τις τροπολογίες που εγκρίθηκαν στις 8 Ιουλίου 2021 (Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0352).

2. ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει εκ νέου την πρόταση στο Κοινοβούλιο, αν την αντικαταστήσει με νέο κείμενο, αν της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις ή αν προτίθεται να της επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις·
3. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στα εθνικά κοινοβούλια.

Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίστηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 10 Μαρτίου 2022 εν όψει της έγκρισης απόφασης (ΕΕ) 2022/... του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2030

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 192 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁶,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁷,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία⁸,

⁶ ΕΕ C 123 της 9.4.2021, σ. 76.

⁷ ΕΕ C 106 της 26.3.2021, σ. 44.

⁸ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2022.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), *διαδοχικά* γενικά προγράμματα δράσης για το περιβάλλον έχουν κατευθύνει τη χάραξη και τον συντονισμό της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης και παράσχει το πλαίσιο δράσης της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και του κλίματος από το 1973.
- (2) Με την απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁹ θεσπίστηκε το 7ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον («7ο ΕΑΡ»). Το 7ο ΕΑΡ καθορίζει το περιβαλλοντικό θεματολόγιο της Ένωσης για την περίοδο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, καθώς και ένα μακροπρόθεσμο όραμα για το 2050.

⁹ Απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 171).

- (3) Η αναφορά της 15ης Μαΐου 2019 της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση του 7ου ΕΑΡ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το όραμα και οι στόχοι προτεραιότητας για το 2050 εξακολουθούν να ισχύουν, ότι το 7ο ΕΑΡ συνέβαλε στην παροχή περισσότερο προβλέψιμης, ταχύτερης και καλύτερα συντονισμένης δράσης στην περιβαλλοντική πολιτική και ότι η δομή και το ευνοϊκό πλαίσιο υλοποίησης του 7ου ΕΑΡ συνέβαλαν στη δημιουργία συνεργειών, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της περιβαλλοντικής πολιτικής. Επιπλέον, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το 7ο ΕΑΡ προέβλεψε το θεματολόγιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για το 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη («Θεματολόγιο του ΟΗΕ για το 2030»), επιμένοντας ότι η οικονομική και κοινωνική ευημερία εξαρτάται από μια υγιή βάση φυσικών πόρων, διευκόλυνε την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ), και έδωσε στην Ένωση τη δυνατότητα να εκφράζεται με ενιαία φωνή στην παγκόσμια σκηνή για ζητήματα που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον, αλλά όμως ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την προστασία της φύσης, την υγεία και την *ενσωμάτωση των ανησυχιών για το περιβάλλον σε άλλους τομείς πολιτικής* δεν ήταν επαρκής. *Διαπίστωσε επίσης ότι στο 7ο ΕΑΡ θα μπορούσαν να εξεταστούν περισσότερο τα κοινωνικά ζητήματα, με βάση τους υφιστάμενους δεσμούς μεταξύ περιβάλλοντος και κοινωνικής πολιτικής, όσον αφορά, για παράδειγμα, τον αντίκτυπο στις ευάλωτες ομάδες, τις θέσεις εργασίας, την κοινωνική ένταξη και την ανισότητα. Επιπλέον, η αναφορά της Επιτροπής επισήμανε ότι, παρά τους διαρκώς πιο φιλόδοξους περιβαλλοντικούς στόχους σε πολλούς τομείς πολιτικής, οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος παρέμειναν σταθερές στην Ευρώπη εδώ και πολλά χρόνια (περίπου 2 % του ΑΕΠ) και η μη εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας κοστίζει στην οικονομία της Ένωσης περίπου 55 δισεκατομμύρια EUR ετησίως σε δαπάνες υγείας και σε άμεσες δαπάνες για το περιβάλλον. Η αναφορά της Επιτροπής σημείωσε ότι η εφαρμογή του 7ου ΕΑΡ θα μπορούσε να ενισχυθεί με έναν ισχυρότερο μηχανισμό παρακολούθησης.*

- (4) Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) στην έκθεσή του με τίτλο «The European environment –state and outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe» [Το ευρωπαϊκό περιβάλλον –κατάσταση και προοπτικές 2020, Γνώση για τη μετάβαση σε μια βιώσιμη Ευρώπη] («SOER 2020»), **κατά την προσεχή δεκαετία η Ένωση θα έχει** μια μοναδική ευκαιρία για να αναλάβει ηγετικό ρόλο όσον αφορά τη βιωσιμότητα, αντιμετωπίζοντας τις επιτακτικές προκλήσεις βιωσιμότητας που απαιτούν συστημικές λύσεις. **Η συστημική αλλαγή συνεπάγεται μια θεμελιώδη, μετασχηματιστική και οριζόντια μορφή αλλαγής με αποτέλεσμα σημαντικές μεταβολές και αναπροσανατολισμό στους στόχους, τα κίνητρα, τις τεχνολογίες, τις κοινωνικές πρακτικές και τους κοινωνικούς κανόνες, καθώς και σε συστήματα γνώσης και προσεγγίσεις διακυβέρνησης.** Όπως αναφέρεται στη SOER 2020, **ένας από τους σημαντικότερους εγγενείς παράγοντες στις διαρκείς προκλήσεις σε σχέση με το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα στην Ευρώπη είναι ότι συνδέονται άρρηκτα με τις οικονομικές δραστηριότητες και τον τρόπο ζωής, ιδίως τα κοινωνικά συστήματα που παρέχουν στους Ευρωπαίους αναγκαία αγαθά όπως η τροφή, η ενέργεια και η κινητικότητα. Η διασφάλιση της συνοχής των πολιτικών με τις υφιστάμενες περιβαλλοντικές πολιτικές και η πλήρης εφαρμογή τους θα συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Ευρώπης έως το 2030 και στην επίτευξη του Θεματολογίου του ΟΗΕ για το 2030 και των ΣΒΑ του.**

- (5) Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν στη SOER 2020 εγκρίνοντας την ανακοίνωση της 11ης Δεκεμβρίου 2019 με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική για τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση που αποσκοπεί στον μετασχηματισμό της Ένωσης σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία, με μια **βιώσιμη**, ανταγωνιστική, κλιματικά ουδέτερη και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων οικονομία, **και στην προστασία, τη διατήρηση και την ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας ζωής των σημερινών και των μελλοντικών γενεών. Η ταχεία επίτευξη των στόχων για το κλίμα και το περιβάλλον, με παράλληλη προστασία της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων από περιβαλλοντικούς κινδύνους και επιπτώσεις και εξασφάλιση μιας δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς μετάβασης, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα.** Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁰ κατοχυρώνει στη νομοθεσία τον στόχο της Ένωσης για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 **το αργότερο**.
- (6) **Στο ψήφισμά του της 28ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε ότι είναι ζωτικής σημασίας να αναληφθεί άμεση και φιλόδοξη δράση και κάλεσε την Επιτροπή να αναλάβει συγκεκριμένη δράση, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας ότι όλες οι σχετικές μελλοντικές νομοθετικές και δημοσιονομικές προτάσεις ευθυγραμμίζονται πλήρως με τον στόχο του περιορισμού της υπερθέρμανσης του πλανήτη κάτω από 1,5 °C και δεν συμβάλλουν στην απώλεια βιοποικιλότητας και αντιμετωπίζοντας τις ασυνέπειες των τρεχουσών πολιτικών της Ένωσης για την κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ιδίως μέσω μιας εκτεταμένης μεταρρύθμισης των επενδυτικών πολιτικών της στους τομείς της γεωργίας, του εμπορίου, των μεταφορών, της ενέργειας και των υποδομών..**

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») (ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1).

- (7) Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία στηρίζει το σχέδιο ανάκαμψης «Next Generation EU», το οποίο προωθεί τις επενδύσεις **στους τομείς που είναι σημαντικοί για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση**, με σκοπό την οικοδόμηση ανθεκτικότητας και τη δημιουργία ανάπτυξης και θέσεων εργασίας σε μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο οποίος θα τροφοδοτήσει την οικονομική ανάκαμψη της Ένωσης από την κρίση της COVID-19, μαζί με τον προϋπολογισμό της Ένωσης για την περίοδο 2021-2027, βασίζεται επίσης στους στόχους προτεραιότητας που καθορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Επιπλέον, όλες οι πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης Next Generation EU οφείλουν να τηρούν, **κατά περίπτωση, την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»**, όπως ορίζεται στο **άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹ («κανονισμός για την ταξινόμηση»)**. Το σχέδιο ανάκαμψης Next Generation EU προσφέρει μια σημαντική ευκαιρία για την επιτάχυνση του ρυθμού μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα και την προστασία του περιβάλλοντος.
- (8) Το 7ο ΕΑΡ έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020 και σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 του εν λόγω προγράμματος η Επιτροπή **έπρεπε** να υποβάλει, εάν **κρινόταν** σκόπιμο, πρόταση για το όγδοο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον («8ο ΕΑΡ») εγκαίρως ώστε να αποφευχθεί η ύπαρξη κενού μεταξύ του 7ου ΕΑΡ και του 8ου ΕΑΡ. **Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή ανέφερε ότι το 8ο ΕΑΡ θα περιλαμβάνει ένα νέο μηχανισμό παρακολούθησης που θα διασφαλίζει ότι η Ευρώπη παραμένει σε πορεία υλοποίησης των περιβαλλοντικών στόχων της.**
- (9) **Σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, το 8ο ΕΑΡ θέτει στόχους προτεραιότητας που πρέπει να επιτευχθούν. Τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του 8ου ΕΑΡ πρόκειται να εγκριθούν σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 192 παράγραφος 1 ή 2 ΣΛΕΕ.**

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

- (10) Τα μέτρα εφαρμογής του 8ου ΕΑΡ, όπως πρωτοβουλίες, προγράμματα, επενδύσεις, έργα και συμφωνίες, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» που ορίζεται στο άρθρο 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση.
- (11) Το 8ο ΕΑΡ θα πρέπει να στηρίζει ■ τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για το περιβάλλον και τη δράση για το κλίμα, σύμφωνα με τον μακροπρόθεσμο στόχο της «ευημερίας εντός των ορίων του πλανήτη μας» το αργότερο έως το 2050, σύμφωνα με τους στόχους που έχουν ήδη τεθεί στο 7ο ΕΑΡ. Το 8ο ΕΑΡ, ως το συνολικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον που θα διαρκέσει έως το 2030, υπερβαίνει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Οι στόχοι προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ καθορίζουν την κατεύθυνση για τη χάραξη πολιτικής της Ένωσης, με βάση, μεταξύ άλλων, τις δεσμεύσεις των στρατηγικών και πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα για το 2030, το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, η στρατηγική για τις χημικές ουσίες με στόχο τη βιωσιμότητα και το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση.
- (12) Η συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαισίου του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή¹² («συμφωνία του Παρισιού») αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας αντίδρασης στην απειλή της κλιματικής αλλαγής, μεταξύ άλλων με τη συγκράτηση της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη σε επίπεδο αισθητά χαμηλότερο από 2 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα και με τη συνέχιση των προσπαθειών για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, αναγνωρίζοντας ότι αυτό θα μείωνε σημαντικά τους κινδύνους και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

¹² ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

- (13) *Το 8ο ΕΑΡ αποτελεί τη βάση για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται στο θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και τους ΣΒΑ του και θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού, των συμβάσεων του Ρίο και άλλων σχετικών διεθνών συμφωνιών. Το 8ο ΕΑΡ επιτρέπει μια συστημική αλλαγή προς μια οικονομία της Ένωσης, που θα διασφαλίζει την ευημερία εντός των πλανητικών ορίων και όπου η ανάπτυξη θα είναι αναγεννητική, διασφαλίζοντας ότι η πράσινη μετάβαση επιτυγχάνεται με δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο και συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη μείωση των ανισοτήτων. Σύμφωνα με ένα μοντέλο για την ανθεκτικότητα που αναπτύχθηκε από το Stockholm Resilience Centre, η επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών ΣΒΑ στηρίζει τους κοινωνικούς και οικονομικούς ΣΒΑ, διότι οι κοινωνίες και οι οικονομίες μας εξαρτώνται από μια υγιή βιόσφαιρα και διότι η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο εντός του ασφαλούς χώρου ενός σταθερού και ανθεκτικού πλανήτη. Η επίτευξη από την Ένωση των ΣΒΑ και η στήριξη σε τρίτες χώρες για την επίτευξή τους θα είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου η Ένωση να αναλάβει ηγετικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο για την επίτευξη βιώσιμων μεταβάσεων.*
- (14) *Η δράση για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων της Ένωσης είναι ανάγκη να πραγματοποιείται σύμφωνα με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.*

- (15) *Σύμφωνα με το άρθρο 191 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος οφείλει να αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας, λαμβανομένης υπόψη της ποικιλομορφίας των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Ένωσης, και να στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».*
- (16) Το 8ο ΕΑΡ θα πρέπει να επιταχύνει την *πράσινη* μετάβαση, *με δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο, προς μια κλιματικά ουδέτερη, βιώσιμη, μη τοξική, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, βασισμένη σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανθεκτική και ανταγωνιστική κυκλική* οικονομία που επιστρέφει στον πλανήτη περισσότερα από όσα του αφαιρεί. *Η πράσινη μετάβαση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο μιας οικονομίας ευημερίας με αναγεννητική ανάπτυξη, η οποία καθιστά δυνατή τη συστημική αλλαγή και η οποία* αναγνωρίζει ότι η ευημερία και η ευμάρεια των κοινωνιών μας εξαρτώνται από ένα σταθερό κλίμα, ένα υγιές περιβάλλον και ακμάζοντα οικοσυστήματα, *ενώ παρέχει έναν ασφαλή λειτουργικό χώρο εντός των ορίων του πλανήτη.* Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός και η ζήτηση για φυσικούς πόρους εξακολουθούν να αυξάνονται, η οικονομική δραστηριότητα θα πρέπει να αναπτυχθεί με *βιώσιμο* τρόπο που δεν βλάπτει αλλά, αντιθέτως, αντιστρέφει την κλιματική αλλαγή, *προστατεύει, αποκαθιστά και βελτιώνει την κατάσταση του περιβάλλοντος, αναχαιτίζοντας και αντιστρέφοντας την απώλεια βιοποικιλότητας, προλαμβάνει* την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, *προστατεύει την υγεία και την ευημερία από αρνητικούς περιβαλλοντικούς κινδύνους και επιπτώσεις, προλαμβάνει και* ελαχιστοποιεί τη ρύπανση και έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση και τον εμπλουτισμό του φυσικού κεφαλαίου και την προώθηση μιας βιώσιμης βιοοικονομίας, εξασφαλίζοντας έτσι αφθονία ανανεώσιμων και μη πόρων. Μέσω της συνεχούς *έρευνας και καινοτομίας, του μετασχηματισμού των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης και* της προσαρμογής σε νέες προκλήσεις και συνδημιουργία, η οικονομία *της ευημερίας* ενισχύει την ανθεκτικότητα και προστατεύει την ευημερία της σημερινής και των μελλοντικών γενεών.

- (17) Το 8ο EAP θα πρέπει να θέσει θεματικούς στόχους προτεραιότητας στους τομείς του **μετριασμού της κλιματικής αλλαγής**, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της προστασίας και αποκατάστασης της **εδαφικής και θαλάσσιας βιοποικιλότητας**, **μιας μη τοξικής** κυκλικής οικονομίας, της φιλοδοξίας για μηδενική ρύπανση και της **ελαχιστοποίησης** των περιβαλλοντικών πιέσεων από την παραγωγή και την κατανάλωση, **σε όλους τους τομείς της οικονομίας**. **Οι εν λόγω θεματικοί στόχοι προτεραιότητας που αντιμετωπίζουν τόσο τις αιτίες όσο και τις συνέπειες της περιβαλλοντικής ζημίας συνδέονται εγγενώς και, συνεπώς, απαιτείται μια συστημική προσέγγιση για την επίτευξή τους**. Επιπλέον, **το 8ο EAP** θα πρέπει να προσδιορίσει τις ευνοϊκές συνθήκες για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων και των θεματικών στόχων προτεραιότητας **με συνέπεια**, για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- (18) **Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του 8ου EAP θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το πλήρες φάσμα των άμεσων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στο περιβάλλον και το κλίμα στο πλαίσιο ολοκληρωμένης ανάλυσης των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των σωρευτικών επιπτώσεών τους, καθώς και του κόστους της δράσης και της αδράνειας**. **Οι εν λόγω εκτιμήσεις επιπτώσεων θα πρέπει να βασίζονται σε ευρεία και διαφανή διαβούλευση**. **Εντός οκτώ εβδομάδων από την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης, η Επιτροπή θα πρέπει να παρουσιάζει λεπτομερή σχόλια σχετικά με τις απαντήσεις των συμφεροντούχων στη διαβούλευση, κάνοντας διάκριση μεταξύ των απαντήσεων των διάφορων τύπων συμφεροντούχων**.

- (19) *Η μετάβαση σε μια οικονομία ευημερίας, όπου η ανάπτυξη είναι αναγεννητική, ενσωματώνεται στο 8ο ΕΑΡ και κατοχυρώνεται τόσο στους στόχους προτεραιότητας για το 2030 όσο και στους στόχους προτεραιότητας για το 2050. Η διασφάλιση της εν λόγω μετάβασης θα απαιτήσει από την Ένωση να αναπτύξει μια περισσότερο ολιστική προσέγγιση στη χάραξη πολιτικής μέσω, μεταξύ άλλων, της χρήσης ενός συνοπτικού πίνακα που μετρά την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική πρόοδο «πέραν του ΑΕΠ». Ένα σύνολο συνοπτικών δεικτών, στο πλαίσιο των προσπαθειών της Ένωσης για την εφαρμογή του Θεματολογίου του ΟΗΕ για το 2030, θα συνοψίσει τους υφιστάμενους δείκτες και τις διαδικασίες παρακολούθησης, ενώ παράλληλα θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την απόσταση από τον στόχο, όπου είναι δυνατόν, και θα χρησιμεύει τελικά ως πολιτική σύνοψη για την καθοδήγηση της χάραξης πολιτικής. Για τους λόγους αυτούς, η ανάπτυξη ενός τέτοιου συνόλου δεικτών περιλαμβάνεται ως πρόσφορος όρος στο 8ο ΕΑΡ.*
- (20) *Το Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και το Παγκόσμιο Φόρουμ του ΟΟΣΑ για το Περιβάλλον τόνισαν ότι οι περιβαλλοντικές αλλαγές έχουν αντίκτυπο ανάλογα με το φύλο. Οι διαφοροποιημένοι ανάλογα με το φύλο ρόλοι δημιουργούν επίσης διαφοροποιημένα τρωτά σημεία σε γυναίκες και άνδρες όσον αφορά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ενώ οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής εντείνουν τις ανισότητες μεταξύ των φύλων. Κατά συνέπεια, η διάσταση του φύλου στις δράσεις και τους στόχους που σχετίζονται με την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν διαιωνίζονται οι ανισότητες μεταξύ των φύλων.*

- (21) *Το άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³ ορίζει ότι η έκθεση για την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης οφείλει να περιλαμβάνει ένα στοιχείο σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών προς τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα. Το άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι η Επιτροπή, επικουρούμενη από την επιτροπή της Ενεργειακής Ένωσης, οφείλει να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένης μεθοδολογίας για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων στον τομέα της ενέργειας, ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα. Επιπλέον, με βάση τα αποτελέσματα εν εξελίξει μελέτης, η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στη σταδιακή κατάργηση άλλων επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων.*
- (22) *Για να καλυφθούν οι ανάγκες της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα για το 2030, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών προτεραιοτήτων για το δίκτυο Natura 2000 και τις πράσινες υποδομές, η Επιτροπή εκτίμησε ότι τουλάχιστον 20 δισεκατομμύρια EUR ετησίως θα πρέπει να αποδεσμεύονται για δαπάνες για τη φύση. Αυτό θα απαιτήσει την κινητοποίηση ιδιωτικής και δημόσιας χρηματοδότησης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω μιας σειράς διαφορετικών προγραμμάτων.*

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

- (23) *Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020, με τίτλο «Στρατηγική για τη βιωσιμότητα των χημικών προϊόντων — Για ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες», το 8ο ΕΑΡ θα πρέπει να στηρίζει τις προσπάθειες της Ένωσης για την προώθηση της ορθής διαχείρισης των χημικών προϊόντων μέσω διεθνούς συνεργασίας και εταιρικών σχέσεων, σε διμερή, περιφερειακά και πολυμερή φόρουμ, καθώς και σε συνεργασία με τρίτες χώρες. Η Ένωση θα διασφαλίσει, σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις της, ότι τα επικίνδυνα χημικά προϊόντα που απαγορεύονται στην Ένωση δεν παράγονται για σκοπούς εξαγωγής, μεταξύ άλλων τροποποιώντας τη σχετική νομοθεσία όπου και όπως χρειάζεται.*
- (24) *Τόσο στην Ένωση όσο και παγκοσμίως, η γη και το έδαφος εξακολουθούν να υποβαθμίζονται λόγω ενός ευρέος φάσματος ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως η κακή διαχείριση και η αλλαγή χρήσης της γης, οι μη βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, η εγκατάλειψη της γης, η ρύπανση, οι μη βιώσιμες δασοκομικές πρακτικές και η σφράγιση του εδάφους, και λόγω της απώλειας της βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής, συχνά σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι δυνατότητες που έχει το έδαφος να παρέχει υπηρεσίες και λειτουργίες οικοσυστήματος.*
- (25) *Το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, παραμένει ένας από τους βασικούς παράγοντες της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της αποψίλωσης των δασών σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην Ένωση, ο μετασχηματισμός του συστήματος τροφίμων της Ένωσης είναι αναγκαίος προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ.*

- (26) Σύμφωνα με την έκθεση της 29ης Οκτωβρίου 2020, του εργαστηρίου για τη βιοποικιλότητα και τις πανδημίες, την οποία εξέδωσε η Διακυβερνητική Πλατφόρμα Επιστήμης-Πολιτικής για τη Βιοποικιλότητα και τις Υπηρεσίες Οικοσυστημάτων (IPBES), τα υποκείμενα αίτια των πανδημιών είναι οι ίδιες παγκόσμιες περιβαλλοντικές αλλαγές που προκαλούν την απώλεια βιοποικιλότητας και την κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων της αλλαγής της χρήσης γης, της επέκτασης και εντατικοποίησης της γεωργίας, του εμπορίου και της κατανάλωσης άγριων ειδών, και άλλων παραγόντων. Η κλιματική αλλαγή έχει αποτελέσει παράγοντα εμφάνισης ασθενειών και είναι πιθανό να ενέχει και μελλοντικά σημαντικούς κινδύνους πανδημιών, ενώ η απώλεια βιοποικιλότητας συνδέεται επίσης με την τροποποίηση των τοπίων και μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να οδηγήσει σε αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης ασθενειών. Σύμφωνα με την έκθεση, το κόστος της αδράνειας είναι πολύ υψηλότερο από το κόστος της εφαρμογής παγκόσμιων στρατηγικών για την πρόληψη πανδημιών, με στόχο τη μείωση του εμπορίου άγριων ειδών και της αλλαγής χρήσης της γης, και την ενίσχυση της επιτήρησης στο πλαίσιο της προσέγγισης «Μία υγεία».
- (27) Η πανδημία της COVID-19, η οποία οδήγησε σε μια άνευ προηγουμένου παγκόσμια κρίση στον τομέα της υγείας και της οικονομίας, κατέδειξε εκ νέου τη σημασία της εφαρμογής της πολυτομεακής προσέγγισης «Μία υγεία» στη χάραξη πολιτικής, η οποία αναγνωρίζει ότι η ανθρώπινη υγεία εξαρτάται από την κατάσταση του περιβάλλοντος και συνδέεται με τις συνιστώσες και τους παράγοντές της, συμπεριλαμβανομένης της υγείας των ζώων, και ότι οι δράσεις για την αντιμετώπιση των απειλών για την υγεία πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ υγείας και περιβάλλοντος. Το δο EAP θα πρέπει να συμβάλει στην πλήρη ενσωμάτωση της προσέγγισης «Μία υγεία» σε όλα τα επίπεδα χάραξης πολιτικής.

- (28) *Η πρόοδος προς την αναγνώριση του δικαιώματος σε καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον, όπως ορίζεται στο ψήφισμα 48/13 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ.*
- (29) *Ο όρος «προσέγγιση οικοσυστήματος» που θεσπίστηκε από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα αποτελεί στρατηγική για την ολοκληρωμένη διαχείριση των χερσαίων, υδάτινων και ζωντανών πόρων που προάγει με δίκαιο τρόπο τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση, προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των τριών στόχων της Σύμβασης, δηλαδή της διατήρησης, της βιώσιμης χρήσης και του επιμερισμού των οφελών της βιολογικής ποικιλότητας.*
- (30) *Σύμφωνα με την έκθεση του ΕΟΠ με τίτλο «Nature-based solutions in Europe: Policy, knowledge and practice for climate change adaptation and disaster risk reduction» [Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση στην Ευρώπη: Πολιτικές, γνώσεις και πρακτικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών], λύσεις που βασίζονται στη φύση (NBS) για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών είναι δράσεις που λειτουργούν και ενισχύουν τη φύση για την αποκατάσταση και την προστασία των οικοσυστημάτων και για να βοηθήσουν την κοινωνία να προσαρμοστεί στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να επιβραδύνει την περαιτέρω αύξηση της θερμοκρασίας, παρέχοντας παράλληλα πολλαπλά πρόσθετα οφέλη. Η εφαρμογή των NBS θα πρέπει να συνάδει με τους στόχους προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ.*

- (31) *Η λογιστική του φυσικού κεφαλαίου, ένα εργαλείο που αποσκοπεί στη μέτρηση των μεταβολών του αποθέματος φυσικού κεφαλαίου σε διάφορες κλίμακες και στην ενσωμάτωση της αξίας των οικοσυστημικών υπηρεσιών στα συστήματα λογιστικής καταγραφής και υποβολής εκθέσεων, θα πρέπει να στηρίζει τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη φιλόδοξων στόχων και μέτρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, την οποία δεν μπορεί να αντικαταστήσει.*
- (32) *Τα θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα, όπως η μαγκρόβια βλάστηση, οι κοραλλιογενείς ύφαλοι, τα αλμυρά έλη και οι λειμώνες θαλάσσιας βλάστησης, υποβαθμίζονται και επηρεάζονται αρνητικά από επιβλαβείς πρακτικές, ρύπανση και διεργασίες όπως ο ευτροφισμός και η οξίνιση, γεγονός που έχει αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα που διατηρούν και στις οικοσυστημικές υπηρεσίες και λειτουργίες που παρέχουν, καθώς και στην ικανότητά τους να λειτουργούν ως καταβόθρες άνθρακα. Απαιτείται επείγουσα δράση για την προστασία και την αποκατάσταση των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων, συμπεριλαμβανομένου του βυθού των ωκεανών. Η προστασία και η διατήρηση των ωκεανών αποτελεί παγκόσμια πρόκληση και συλλογική ευθύνη και είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να βελτιωθεί ο ωκεανογραφικός γραμματισμός, προκειμένου να προωθηθεί η υιοθέτηση και εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων από όλα τα επίπεδα της κοινωνίας και τους φορείς της.*

- (33) *Η περιβαλλοντική υποβάθμιση και οι δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αναμένεται να ενταθούν περαιτέρω τα προσεχή έτη, με δυσμενέστερες συνέπειες για τις αναπτυσσόμενες χώρες και τους ευάλωτους πληθυσμούς. Προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα και να στηριχθούν οι τρίτες χώρες στις προσπάθειές τους να μετριάσουν την κλιματική αλλαγή και να προσαρμοστούν σε αυτήν, καθώς και να προστατεύσουν τη βιοποικιλότητα, η χρηματοδοτική βοήθεια από την Ένωση και τα κράτη μέλη προς τρίτες χώρες θα πρέπει να προωθεί το Θεματολόγιο του ΟΗΕ για το 2030, τη συμφωνία του Παρισιού και το παγκόσμιο πλαίσιο της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα μετά το 2020 και να συνάδει με τους στόχους προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ. Επιπλέον, η Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι η συμφωνία του Παρισιού και άλλες διεθνείς συμφωνίες για το κλίμα και το περιβάλλον εφαρμόζονται κατά τρόπο που αντικατοπτρίζει τις αρχές της ισότητας και των κοινών αλλά διαφοροποιημένων ευθυνών και των αντίστοιχων δυνατοτήτων, όπως προβλέπεται επίσης στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της συμφωνίας του Παρισιού.*
- (34) *Η πράσινη διπλωματία και η ενισχυμένη συνεργασία με τρίτες χώρες , συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων χωρών, και η στήριξη της χρηστής παγκόσμιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης σε πληροφορίες, της συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα, έχουν καίρια σημασία για την επίτευξη των ΣΒΑ, καθώς και των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων της Ένωσης. Εξίσου απαραίτητη είναι και η διασφάλιση συνεργειών και συνοχής μεταξύ όλων των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών πολιτικών και των συμφωνιών, και η τήρηση της συνοχής των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη.*

- (35) Δεδομένου ότι η περιβαλλοντική πολιτική είναι άκρως αποκεντρωμένη, η δράση για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ θα πρέπει να αναληφθεί σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης, δηλαδή σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο μιας συνεργατικής προσέγγισης της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. **Η αποτελεσματική παρακολούθηση, η εφαρμογή, η επιβολή και η υπευθυνότητα έχουν ουσιαστική σημασία και απαιτείται αποτελεσματική διακυβέρνηση προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των πολιτικών.** Η ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών θα πρέπει να ενισχυθεί με σκοπό τη μεγιστοποίηση των συνεργειών μεταξύ περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών στόχων, μέσω του συστηματικού ελέγχου και, κατά περίπτωση, της αξιολόγησης των πιθανών συμβιβασμών μεταξύ τους, καθώς και μέσω της συστηματικής αξιολόγησης των αναγκών των ευάλωτων και περιθωριοποιημένων ομάδων. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση πρέπει να πληροί τις ειδικές ανάγκες όλων των περιφερειών, συμπεριλαμβανομένων των αστικών και αγροτικών περιοχών, και των εξόχως απόκεντρων περιοχών. Επιπλέον, η πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, η συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένης της διαφανούς συνεργασίας με τις δημόσιες αρχές και μεταξύ των δημόσιων αρχών σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, με μη κυβερνητικούς φορείς και με το ευρύτερο κοινό σύμφωνα με τη σύμβαση για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα¹⁴ («σύμβαση του Aarhus») είναι σημαντικά για τη διασφάλιση της επιτυχίας του 8ου ΕΑΡ.

¹⁴ ΕΕ L 124 της 17.5.2005, σ. 4.

- (36) Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί την πρόοδο της Ένωσης και των κρατών μελών προς την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ στο πλαίσιο της *δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς* μετάβασης προς *τη βιωσιμότητα*, την ευημερία και την ανθεκτικότητα *εντός των ορίων του πλανήτη*. Αυτό συνάδει με τις εκκλήσεις *των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών στη δήλωση του Πόρτο*, του Συμβουλίου στα συμπεράσματά του της 24ης Οκτωβρίου 2019 σχετικά με την οικονομία της ευημερίας και του εγγράφου προβληματισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030» για τη μέτρηση των οικονομικών επιδόσεων και της κοινωνικής προόδου «πέραν του ΑΕγχΠ», και στη μετάβαση προς τη χρήση της ευημερίας ως πυξίδας για την άσκηση πολιτικής, η οποία υποστηρίζεται επίσης από τον ΟΟΣΑ.
- (37) Η αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και τη συνάφεια των δεδομένων και των δεικτών. Θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με, και χωρίς να τα θίγει, τα εργαλεία παρακολούθησης και διακυβέρνησης που καλύπτουν πιο συγκεκριμένες πτυχές της πολιτικής για το περιβάλλον και το κλίμα, όπως ειδικότερα ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999, η επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής, που εξήγγειλε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 27ης Μαΐου 2016 με τίτλο «Επίτευξη των οφελών των περιβαλλοντικών πολιτικών της ΕΕ μέσω της τακτικής επισκόπησης της εφαρμογής τους (ΕΠΕ)», και τα εργαλεία παρακολούθησης που σχετίζονται με *μια* κυκλική οικονομία, τη μηδενική ρύπανση, τη βιοποικιλότητα, τον αέρα, τα ύδατα, το έδαφος, τα απόβλητα ή οποιεσδήποτε άλλες περιβαλλοντικές πολιτικές. Μαζί με *τα* εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, την παρακολούθηση των ΣΒΑ από τη Eurostat, και την ανακοίνωση της Επιτροπής της 9ης Σεπτεμβρίου 2020 με τίτλο «Εκθεση στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών 2020», *η αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ θα πρέπει να αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου, συνεκτικού και διασυνδεδεμένου συνόλου εργαλείων παρακολούθησης και διακυβέρνησης, που θα καλύπτει όχι μόνο τους περιβαλλοντικούς αλλά και τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες.*

- (38) *Η περαιτέρω ανάπτυξη της βάσης γνώσεων σχετικά με τα όρια του πλανήτη και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και η ανάπτυξη των σχετικών συνόλων δεικτών είναι σημαντικές ενόψει των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ, ιδίως του μακροπρόθεσμου στόχου προτεραιότητάς του.*
- (39) *Απαιτούνται αξιόπιστα και ουσιαστικά δεδομένα και δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ. Η Επιτροπή, ο ΕΟΠ και άλλοι σχετικοί οργανισμοί θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα και τους δείκτες που παρέχονται από τα κράτη μέλη ώστε να τα επαναχρησιμοποιούν και να προβαίνουν σε περαιτέρω χρήση τους, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομικές πράξεις της Ένωσης. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιοποιούνται και άλλες πηγές δεδομένων, όπως δορυφορικά δεδομένα και επεξεργασμένες πληροφορίες από το ενωσιακό πρόγραμμα γεωσκόπησης (Copernicus), το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης για τις δασικές πυρκαγιές, το σύστημα πληροφοριών βιοποικιλότητας για την Ευρώπη, το σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων και το ευρωπαϊκό σύστημα προειδοποίησης για τις πλημμύρες και πλατφόρμες δεδομένων όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρατηρήσεων και Δεδομένων της Θάλασσας και η πλατφόρμα πληροφοριών για την παρακολούθηση των χημικών ουσιών. Η εφαρμογή σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων και τεχνητής νοημοσύνης επιτρέπει τη διαχείριση και την ανάλυση των δεδομένων με αποτελεσματικό τρόπο, μειώνοντας έτσι τον διοικητικό φόρτο και αυξάνοντας παράλληλα την έγκαιρη υποβολή και την ποιότητα. Για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν νομικά μη δεσμευτικοί στόχοι, επιπλέον των νομικά δεσμευτικών στόχων που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης.*

- (40) Επιπλέον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στις οδηγίες 2003/4/ΕΚ¹⁵, 2007/2/ΕΚ¹⁶ και (ΕΕ) 2019/1024¹⁷ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα σχετικά δεδομένα, πληροφορίες και δείκτες για την παρακολούθηση της εφαρμογής του 8ου ΕΑΡ είναι ελεύθερα διαθέσιμα, αμερόληπτα, με ανοικτή πρόσβαση, επαρκή, υψηλής ποιότητας, συγκρίσιμα, επικαιροποιημένα, φιλικά προς τον χρήστη και εύκολα προσβάσιμα στο διαδίκτυο.
- (41) Για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ, ο ΕΟΠ και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ΕCHA), **καθώς και τα κράτη μέλη**, θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς ικανότητες και πόρους για τη διασφάλιση μιας αξιόπιστης, προσβάσιμης και διαφανούς βάσης γνώσεων και στοιχείων για την υποστήριξη της υλοποίησης των στρατηγικών προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της αξιολόγησης της προόδου στο πλαίσιο του 8ου ΕΑΡ. **Κατά περίπτωση, θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν και άλλα όργανα και οργανισμοί και να συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των στρατηγικών προτεραιοτήτων και στην αξιολόγηση της εν λόγω προόδου.**

¹⁵ Οδηγία 2003/4/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 14.2.2003, σ. 26).

¹⁶ Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕ L 108 της 25.4.2007, σ. 1).

¹⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

(42) Το άρθρο 192 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο ΣΛΕΕ προβλέπει ότι εναπόκειται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, να εγκρίνουν γενικά προγράμματα δράσης που καθορίζουν τους στόχους προτεραιότητας που πρέπει να επιτευχθούν στον τομέα της πολιτικής της Ένωσης για το περιβάλλον. Δεδομένου ότι στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία περιλαμβάνεται ένας χάρτης πορείας με βασικές δράσεις οι οποίες σχετίζονται με τους τομείς του περιβάλλοντος και του κλίματος κατά τα προσεχή έτη, κατ' εξαίρεση η παρούσα απόφαση δεν ορίζει δράσεις για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητάς της για την περίοδο έως το 2025. Ωστόσο, αυτό θα χρειαστεί να γίνει για την περίοδο μετά την υλοποίηση των βασικών δράσεων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας έως το 2024, ώστε να διασφαλιστεί ότι μπορούν να επιτευχθούν οι θεματικοί στόχοι προτεραιότητας που ορίζονται στην παρούσα απόφαση και ότι το 8ο ΕΑΡ εξακολουθεί να καθορίζει το γενικό όραμα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης. Αυτό είναι επίσης αναγκαίο προκειμένου να γίνουν σεβαστά τα προνόμια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο ΣΛΕΕ, με την επιφύλαξη των προνομίων της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 17 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ενδιάμεση επανεξέταση από την Επιτροπή έως τις 31 Μαρτίου 2024, ακολουθούμενη, κατά περίπτωση, προκειμένου να επιτευχθούν οι θεματικοί στόχοι προτεραιότητας, έως τις 31 Μαρτίου 2025, από νομοθετική πρόταση για την προσθήκη παραρτήματος στην παρούσα απόφαση.

- (43) Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι εξελισσόμενοι στόχοι πολιτικής και η πρόοδος που έχει σημειωθεί, το 8ο ΕΑΡ θα πρέπει να αξιολογηθεί από την Επιτροπή το 2029. ***Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση με τα πορίσματα της εν λόγω αξιολόγησης, συνοδευόμενη, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση για το επόμενο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον. Η εν λόγω νομοθετική πρόταση θα πρέπει να υποβληθεί έγκαιρα, προκειμένου να μην υπάρξει κενό μεταξύ του 8ου και του 9ου ΕΑΡ.***
- (44) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας απόφασης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της προτεινόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα απόφαση δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων αυτών,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1
Αντικείμενο

1. Η παρούσα απόφαση θεσπίζει γενικό πρόγραμμα δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος για την περίοδο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030 (**«8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον» ή «8ο ΕΑΡ»**). Καθορίζει τους στόχους προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ **και προσδιορίζει τους πρόσφορους όρους που απαιτούνται για την επίτευξη των εν λόγω στόχων προτεραιότητας**. Ορίζει πλαίσιο παρακολούθησης για τη μέτρηση της προόδου της Ένωσης και των κρατών μελών **στην πορεία για την επίτευξη** των στόχων προτεραιότητας του 8ου ΕΑΡ και **ένα μηχανισμό διακυβέρνησης για τη διασφάλιση της επίτευξης των εν λόγω στόχων προτεραιότητας**.
2. Το 8ο ΕΑΡ αποσκοπεί στην επιτάχυνση της **πράσινης** μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη, **βιώσιμη, μη τοξική**, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, **ανθεκτική και ανταγωνιστική** κυκλική οικονομία **που βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** με δίκαιο, **ισότιμο** και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο, καθώς και **στην προστασία, την αποκατάσταση και τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων με την ανάσχεση και την αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας**. **Στηρίζει και ενισχύει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση πολιτικής και εφαρμογής, με βάση την** Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

3. Το 8ο ΕΑΡ αποτελεί τη βάση για την επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται στο θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των συναφών ΣΒΑ, *όπως επίσης των στόχων που επιδιώκονται με πολυμερείς περιβαλλοντικές και κλιματικές συμφωνίες.*
4. Το πλαίσιο παρακολούθησης του 8ου ΕΑΡ *συμβάλλει στις προσπάθειες της Ένωσης για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη* ■ βιωσιμότητας, ■ ευημερίας και ανθεκτικότητας.
5. *Το 8ο ΕΑΡ βασίζεται στην αρχή της προφύλαξης, στις αρχές της προληπτικής δράσης και της αποκατάστασης από τη ρύπανση στην πηγή, και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».*

Άρθρο 2

Στόχοι προτεραιότητας

1. *Το 8ο ΕΑΡ έχει ως μακροπρόθεσμο στόχο προτεραιότητας, το αργότερο έως το 2050 οι άνθρωποι να ευημερούν εντός των ορίων του πλανήτη, σε μια οικονομία ευμάρειας όπου τίποτα δεν σπαταλάται, η ανάπτυξη είναι αναγεννητική, έχει επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα εντός της Ένωσης και οι ανισότητες έχουν μειωθεί σημαντικά. Ένα υγιές περιβάλλον στηρίζει την ευημερία όλων των ανθρώπων και είναι ένα περιβάλλον στο οποίο η βιοποικιλότητα διατηρείται, τα οικοσυστήματα ευημερούν και η φύση προστατεύεται και αποκαθίσταται, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, τις καιρικές και κλιματικές καταστροφές και άλλους περιβαλλοντικούς κινδύνους. Η Ένωση καθορίζει τον ρυθμό για τη διασφάλιση της ευημερίας της σημερινής και των μελλοντικών γενεών παγκοσμίως με βάση την αμοιβαία ευθύνη μεταξύ γενεών.*

2. Το 8ο ΕΑΡ έχει τους ακόλουθους έξι *αλληλένδετους* θεματικούς στόχους προτεραιότητας για την περίοδο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030:
- α) ταχεία και προβλέψιμη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και, **ταυτόχρονα**, ενίσχυση των απορροφήσεων από φυσικές ■ καταβόθρες στην Ένωση για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, **σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης για το κλίμα και το περιβάλλον, διασφαλίζοντας παράλληλα μια δίκαιη μετάβαση που δεν αφήνει κανέναν στο περιθώριο**.
 - β) συνεχή πρόοδο στην ενίσχυση **και την ενσωμάτωση** της ικανότητας προσαρμογής, **μεταξύ άλλων στη βάση της προσέγγισης των οικοσυστημάτων**, της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας **και της προσαρμογής** και της μείωσης της ευπάθειας **του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και όλων των τομέων της οικονομίας στην** αλλαγή του κλίματος, **με παράλληλη βελτίωση της πρόληψης και της ετοιμότητας στις φυσικές καταστροφές**.
 - γ) πορεία προς μια **οικονομία ευημερίας** που επιστρέφει στον πλανήτη περισσότερα από όσα του αφαιρεί, **και επιτάχυνση της μετάβασης σε μια μη τοξική κυκλική οικονομία, όπου η ανάπτυξη είναι αναγεννητική, οι πόροι χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά και με βιώσιμο τρόπο και εφαρμόζεται η ιεράρχηση των αποβλήτων**.

- δ) επιδίωξη **μηδενικής** ρύπανσης, **μεταξύ άλλων και σε σχέση με επιβλαβείς χημικές ουσίες, προκειμένου να επιτευχθεί ένα** περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες, μεταξύ άλλων για τον αέρα, τα ύδατα και το έδαφος, **καθώς και σε σχέση με τη φωτορύπανση και την ηχορύπανση**, και προστασία της υγείας και της ευημερίας **των ανθρώπων, των ζώων και των οικοσυστημάτων** από κινδύνους που σχετίζονται με το περιβάλλον και **αρνητικές** επιπτώσεις·
- ε) προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση της θαλάσσιας και χερσαίας βιοποικιλότητας και της βιοποικιλότητας **στα εσωτερικά ύδατα εντός και εκτός των προστατευόμενων περιοχών, μεταξύ άλλων με την ανάσχεση και αναστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας και τη βελτίωση της κατάστασης των οικοσυστημάτων και των λειτουργιών τους και των υπηρεσιών που παρέχουν, και με τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος, ιδίως του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, καθώς επίσης και με την καταπολέμηση της απερίμωσης και της υποβάθμισης του εδάφους·**
- στ) προώθηση **των περιβαλλοντικών πτυχών της** βιωσιμότητας και σημαντική **μείωση** των βασικών περιβαλλοντικών και κλιματικών πιέσεων που σχετίζονται με την παραγωγή και την κατανάλωση **της Ένωσης**, ιδίως στους τομείς της ενέργειας, **της βιομηχανίας**, των κτιρίων και των υποδομών, της κινητικότητας, **του τουρισμού, του διεθνούς εμπορίου** και του συστήματος τροφίμων.

Άρθρο 3

Πρόσφοροι όροι για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας

Η επίτευξη των στόχων προτεραιότητας *που ορίζονται στο άρθρο 2 απαιτεί τα ακόλουθα από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές και τους συμφεροντούχους, κατά περίπτωση:*

- α) διασφάλιση της αποτελεσματικής, *ταχείας και πλήρους* εφαρμογής της νομοθεσίας *και των στρατηγικών* της Ένωσης για το περιβάλλον και το κλίμα και επιδίωξη αριστείας στις περιβαλλοντικές επιδόσεις σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων με την παροχή *επαρκούς* διοικητικής ικανότητας και ικανότητας διασφάλισης της συμμόρφωσης, όπως ορίζεται στην τακτική επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής, *με την υποστήριξη προς και τη συνεργασία με δίκτυα επαγγελματιών, όπως το δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου του περιβάλλοντος, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εισαγγελέων για το Περιβάλλον, το Φόρουμ Δικαστών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Περιβάλλον και το ευρωπαϊκό δίκτυο για το περιβαλλοντικό έγκλημα.*

- β) *απόδοση προτεραιότητας στην επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης όταν παρατηρείται ελλιπής εφαρμογή της, μεταξύ άλλων μέσω διαδικασιών επί παραβάσει, καθώς και εξασφάλιση ότι διατίθενται επαρκείς οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι για τον σκοπό αυτό και οι πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες είναι πλήρεις και εύκολα προσβάσιμες, με παράλληλο σεβασμό του δικαίου της Ένωσης·*
- γ) *βελτίωση της καθοδήγησης και των συστάσεων, μεταξύ άλλων σχετικά με αποτελεσματικές, αποτρεπτικές και αναλογικές κυρώσεις για τη μείωση των κινδύνων μη συμμόρφωσης με το περιβαλλοντικό δίκαιο, καθώς και ενίσχυση της δράσης στον τομέα της περιβαλλοντικής ευθύνης και της αντιμετώπισης της μη συμμόρφωσης, όπως επίσης ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας στον τομέα του περιβαλλοντικού εγκλήματος και της επιβολής του νόμου κατά του περιβαλλοντικού εγκλήματος, όπως ορίζεται στη σχετική νομοθεσία της Ένωσης όπως η οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸.*
- δ) *ενίσχυση της ολοκληρωμένης προσέγγισης όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή πολιτικών, ιδίως μέσω των εξής:*

¹⁸ *Οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 328 της 6.12.2008, σ. 28).*

- i) ενσωμάτωση των στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2, **καθώς και, κατά περίπτωση, των ΣΒΑ**, σε όλες τις σχετικές στρατηγικές, νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες, προγράμματα, επενδύσεις και έργα σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, **καθώς και στις σχετικές διεθνείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ένωση μετά τις ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας απόφασης]**, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω στρατηγικές, νομοθετικές και μη νομοθετικές πρωτοβουλίες, προγράμματα, επενδύσεις, έργα και διεθνείς συμφωνίες, **καθώς και η εφαρμογή τους, συνάδουν με τους στόχους προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2, συμβάλλουν σε αυτούς, κατά περίπτωση, και δεν βλάπτουν κανέναν από αυτούς**·
- ii) μεγιστοποίηση των οφελών από την εφαρμογή των οδηγιών **2011/92/ΕΕ**¹⁹ και **2001/42/ΕΚ**²⁰ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·
- iii) **συστηματικός έλεγχος και, κατά περίπτωση, αξιολόγηση των συνεργειών και των πιθανών συμβιβασμών** μεταξύ περιβαλλοντικών, **κοινωνικών και οικονομικών** στόχων για όλες τις πρωτοβουλίες, ώστε να διασφαλίζεται ότι **η ευημερία των ανθρώπων, και ιδίως η ανάγκη τους για ένα υγιές περιβάλλον, καθαρό αέρα και οικονομικά προσιτά, προσβάσιμα και υψηλής ποιότητας τρόφιμα, νερό, ενέργεια, στέγαση, πράσινες υποδομές και κινητικότητα** καλύπτονται με βιώσιμο τρόπο που δεν αφήνει κανέναν στο περιθώριο·

¹⁹ **Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).**

²⁰ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

- iv) υιοθέτηση της προσέγγισης «προτεραιότητα στη βιωσιμότητα», μεταξύ άλλων με την ενσωμάτωση, κατά περίπτωση, των ΣΒΑ στις κατευθυντήριες γραμμές και την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας, καθώς και με τον εξορθολογισμό και την εφαρμογή της αρχής του «μη βλάπτειν»·
- v) τακτική αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών και πρόταση νέας νομοθεσίας, κατά περίπτωση, βάσει, όπου έχει εφαρμογή, εκτιμήσεων επιπτώσεων βασισμένων σε ευρείες και διαφανείς διαβουλεύσεις, σύμφωνα με ελέγξιμες, συμμετοχικές, εμπειριστατωμένες και εύκολες στην εφαρμογή διαδικασίες, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη το πλήρες φάσμα των άμεσων και μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στο περιβάλλον και το κλίμα στο πλαίσιο ολοκληρωμένης ανάλυσης των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων των σωρευτικών επιπτώσεών τους, καθώς και του κόστους της δράσης και της αδράνειας·
- vi) εντός οκτώ εβδομάδων από την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης της Επιτροπής, λεπτομερής ανάδραση σχετικά με τις απαντήσεις των συμφεροντούχων στη διαβούλευση, με διάκριση μεταξύ των απαντήσεων των διαφόρων τύπων συμφεροντούχων·

- ε) *ανάπτυξη ενός συνοπτικού πίνακα εργαλείων και ενός συνόλου δεικτών που μετρούν «πέραν του ΑΕΠ», με βάση, μεταξύ άλλων, στοχευμένη διαβούλευση με όλους τους σχετικούς συμφεροντούχους, καθώς και έκθεση στην οποία προσδιορίζονται οι διασυνδέσεις μεταξύ των υφιστάμενων συνόλων δεικτών, των πλαισίων παρακολούθησης και των διαδικασιών σε ενωσιακό επίπεδο για τη μέτρηση της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής προόδου, στην οποία προτείνεται η ανάληψη δράσης σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εξορθολογιστούν οι υφιστάμενοι πίνακες και τα σύνολα δεικτών·*
- στ) *διασφάλιση της ελαχιστοποίησης των κοινωνικών ανισοτήτων που προκύπτουν από τις επιπτώσεις και τις πολιτικές που σχετίζονται με το κλίμα και το περιβάλλον και της εφαρμογής των μέτρων που λαμβάνονται για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, με κοινωνικά δίκαιο τρόπο και χωρίς αποκλεισμούς·*
- ζ) *ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές για το κλίμα και το περιβάλλον, μεταξύ άλλων με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλα τα στάδια της διαδικασίας χάραξης πολιτικής·*
- η) *ενίσχυση των περιβαλλοντικά θετικών κινήτρων, καθώς και σταδιακή κατάργηση των επιζήμιων για το περιβάλλον επιδοτήσεων, ιδίως των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων, σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο χωρίς καθυστέρηση, μεταξύ άλλων με:*
- i) ένα δεσμευτικό πλαίσιο για την παρακολούθηση της προόδου των κρατών μελών και την υποβολή συναφών εκθέσεων όσον αφορά τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων βάσει συμφωνημένης μεθοδολογίας·*

- ii) τον καθορισμό προθεσμίας για τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων ορυκτών καυσίμων, η οποία θα συνάδει με τη φιλοδοξία περιορισμού της υπερθέρμανσης του πλανήτη σε 1,5 °C·
- iii) μεθοδολογία που θα καθοριστεί από την Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη, έως το 2023, για τον προσδιορισμό άλλων επιζημιών για το περιβάλλον επιδοτήσεων· με βάση τη μεθοδολογία αυτή, τα κράτη μέλη εντοπίζουν άλλες επιβλαβείς για το περιβάλλον επιδοτήσεις και τις υποβάλλουν τακτικά στην Επιτροπή, επιτρέποντας την υποβολή έκθεσης από την Επιτροπή σχετικά με το επίπεδο και το είδος των εν λόγω επιδοτήσεων στην Ένωση, καθώς και σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά τη σταδιακή κατάργησή τους·
- θ) ενσωμάτωση της δράσης για τη βιοποικιλότητα στις πολιτικές της Ένωσης και συμβολή στην επίτευξη της συνολικής φιλοδοξίας να διατεθεί το 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 σε στόχους βιοποικιλότητας το 2024 και το 10% των εν λόγω ετήσιων δαπανών το 2026 και το 2027, με τις εν λόγω δαπάνες να παρακολουθούνται με τη χρήση αποτελεσματικής, διαφανούς και ολοκληρωμένης μεθοδολογίας, με παράλληλη συνεκτίμηση των υφιστάμενων επικαλύψεων μεταξύ των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα·
- ι) διασφάλιση της αποτελεσματικής ενσωμάτωσης της διάστασης του κλίματος και της βιοποικιλότητας και της θωράκισης του προϋπολογισμού της Ένωσης, καθώς και της συνοχής μεταξύ της χρηματοδότησης για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα·

- ια) *προώθηση της ορθής διαχείρισης των χημικών προϊόντων σε διεθνές επίπεδο, με παράλληλη προώθηση της παγκόσμιας σταδιακής κατάργησης των ουσιών που δεν έχουν εγκριθεί στην Ένωση·*
- ιβ) *ταχεία αντικατάσταση ανησυχητικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία, ενδοκρινικών διαταρακτών, άκρως ανθεκτικών χημικών ουσιών, νευροτοξικών και ανοσοτοξικών ουσιών, καθώς και αντιμετώπιση των συνδυασμένων επιδράσεων χημικών ουσιών, ναομορφών ουσιών και έκθεσης σε επικίνδυνες χημικές ουσίες από προϊόντα, εκτίμηση των επιπτώσεών τους στην υγεία και το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του κλίματος και της βιοποικιλότητας, με παράλληλη προώθηση ασφαλών και βιώσιμων εκ σχεδιασμού χημικών ουσιών και υλικών και ενίσχυση και συντονισμό των προσπαθειών για την προώθηση της ανάπτυξης και της επικύρωσης εναλλακτικών λύσεων αντί των δοκιμών σε πειραματόζωα·*
- ιγ) *αντιμετώπιση της υποβάθμισης του εδάφους και διασφάλιση της προστασίας και της βιώσιμης χρήσης του εδάφους, μεταξύ άλλων μέσω ειδικής νομοθετικής πρότασης για την υγεία του εδάφους έως το 2023·*
- ιδ) *μετασχηματισμός του συστήματος τροφίμων της Ένωσης, ώστε, μεταξύ άλλων, να συμβάλλει στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας εντός και εκτός της Ένωσης και να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο καλής διαβίωσης των ζώων, διασφαλίζοντας παράλληλα μια δίκαιη μετάβαση για τους επηρεαζόμενους συμφεροντούχους·*

- ιε) *ολιστική αναγνώριση των διασυνδέσεων μεταξύ της ανθρώπινης υγείας, της υγείας των ζώων και του περιβάλλοντος μέσω της ενσωμάτωσης της προσέγγισης «Μία υγεία» στη χάραξη πολιτικής·*
- ιστ) *προώθηση της αναγνώρισης του δικαιώματος σε καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον διεθνώς·*
- ιζ) *πλήρης αξιοποίηση των προσεγγίσεων οικοσυστήματος και των πράσινων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων φιλικών προς τη βιοποικιλότητα λύσεων που βασίζονται στη φύση, με ταυτόχρονη διασφάλιση του ότι η εφαρμογή τους αποκαθιστά τη βιοποικιλότητα και ενισχύει την ακεραιότητα και τη συνδεσιμότητα των οικοσυστημάτων, έχει σαφή κοινωνικά παράλληλα οφέλη, απαιτεί πλήρη συμμετοχή και συγκατάθεση των αυτοχθόνων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων και δεν αντικαθιστά ούτε υπονομεύει τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία της βιοποικιλότητας ή τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης·*
- ιη) *αξιοποίηση των υφιστάμενων εργαλείων και μεθοδολογιών, καθώς και περαιτέρω βελτίωση των μεθόδων παρακολούθησης, των εργαλείων αξιολόγησης και μετρήσιμων δεικτών για λύσεις βασισμένες στη φύση·*
- ιθ) *σημαντική μείωση του αποτυπώματος υλικού και κατανάλωσης της Ένωσης, ώστε να τεθούν εντός των ορίων του πλανήτη το συντομότερο δυνατόν, μεταξύ άλλων μέσω της θέσπισης στόχων μείωσης της Ένωσης για το 2030, κατά περίπτωση·*

- κ) αποτελεσματική ενσωμάτωση των **ΣΒΑ και των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων** στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο οικονομικής διακυβέρνησης, **με την επιφύλαξη του αρχικού σκοπού του**, μεταξύ άλλων στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας·
- κα) κινητοποίηση **πόρων και εξασφάλιση επαρκών** βιώσιμων επενδύσεων από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων και των μέσων που διατίθενται στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της Ένωσης, μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και σε εθνικό επίπεδο, **σύμφωνα με το θεματολόγιο πολιτικής της Ένωσης για τη βιώσιμη χρηματοδότηση**·
- κβ) **βέλτιστη χρήση της περιβαλλοντικής φορολογίας, των αγορακεντρικών μέσων και των εργαλείων κατάρτισης πράσινου προϋπολογισμού και χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απαιτούνται για τη διασφάλιση κοινωνικά δίκαιης μετάβασης, και στήριξη των επιχειρήσεων και άλλων συμφεροντούχων στην ανάπτυξη και εφαρμογή τυποποιημένων λογιστικών πρακτικών φυσικού κεφαλαίου**·
- κγ) διασφάλιση του ότι οι περιβαλλοντικές πολιτικές και δράσεις **σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο** βασίζονται στις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές γνώσεις **και τεχνολογίες**, και ενίσχυση της βάσης γνώσεων για το περιβάλλον, **συμπεριλαμβανομένων των γνώσεων των αυτοχθόνων και τοπικών κοινοτήτων**, και της υιοθέτησής τους, μεταξύ άλλων μέσω της έρευνας, της καινοτομίας, της προώθησης των πράσινων δεξιοτήτων, **της κατάρτισης και της επανακατάρτισης**, και περαιτέρω ανάπτυξη της λογιστικής για το περιβάλλον και το οικοσύστημα·

- κδ) *ανάπτυξη και εδραίωση της βάσης γνώσεων, μεταξύ άλλων σχετικά με τις απαιτήσεις για συστημική αλλαγή, τον τρόπο μετάβασης από την εστίαση των στεγανών και των τομέων σε μια συστημική προσέγγιση της συνοχής των πολιτικών, καθώς και την ικανότητα των διάφορων οικοσυστημάτων να ενεργούν ως καταβόθρες και συλλέκτες αερίων θερμοκηπίου·*
- κε) *αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών και των τεχνολογιών δεδομένων για τη στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής, μεταξύ άλλων με την παροχή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, όπου είναι δυνατόν, και πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση των οικοσυστημάτων, με παράλληλη αύξηση των προσπαθειών για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εν λόγω τεχνολογιών, και διασφάλιση της διαφάνειας, της γνησιότητας, της διαλειτουργικότητας και της δημόσιας προσβασιμότητας των δεδομένων και των πληροφοριών·*
- κστ) *κάλυψη των κενών και βελτιστοποίηση των σχετικών συνόλων δεικτών, όπως αυτά που σχετίζονται με τη συστημική αλλαγή, τα όρια του πλανήτη και το αποτύπωμα παραγωγής και κατανάλωσης της Ένωσης, καθώς και εκείνα που αφορούν τη διεπαφή μεταξύ περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, όπως οι ανισότητες που προκύπτουν από την περιβαλλοντική αλλαγή, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τα σύνολα δεικτών είναι συγκρίσιμα σε όλα τα επίπεδα χάραξης πολιτικής·*
- κζ) *κινητοποίηση ευρείας στήριξης από την κοινωνία των πολιτών, συνεργασία με τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους, τους πολίτες, τις κοινότητες και άλλους συμπεριλαμβανόμενους·*

- κη) *αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της επίτευξης των στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2, καθώς και ενίσχυση της ικανότητας των πολιτών να ενεργούν μέσω, μεταξύ άλλων, της προώθησης του διαλόγου και της επικοινωνίας σε όλα τα επίπεδα, της διά βίου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και της δράσης υπό την ηγεσία των τοπικών κοινοτήτων·*
- κθ) *συμβολή στη στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, των δημόσιων αρχών, των πολιτών και των κοινοτήτων, των κοινωνικών εταίρων και του ιδιωτικού τομέα, στον εντοπισμό των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων, στην αξιολόγηση των επιπτώσεών τους και στην ανάληψη δράσης για την πρόληψη, τον μετριασμό και την προσαρμογή σε αυτούς τους κινδύνους, καθώς και στην προώθηση της συμμετοχής τους στην κάλυψη των κενών γνώσης, μεταξύ άλλων με την ενθάρρυνση της παρατήρησης και της υποβολής εκθέσεων από τους πολίτες για περιβαλλοντικά ζητήματα και κενά συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης ορθών πρακτικών της επιστήμης των πολιτών με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών·*
- λ) *ενθάρρυνση της συνεργασίας για την ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών, πολιτικών ή νομοθεσίας που σχετίζονται με το 8ο ΕΑΡ και διασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των περιφερειακών και τοπικών αρχών στις αστικές και αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, σε όλες τις διαστάσεις της χάραξης περιβαλλοντικής πολιτικής μέσω μιας συνεργατικής και πολυεπίπεδης προσέγγισης, και διασφάλιση ότι οι τοπικές και περιφερειακές κοινότητες διαθέτουν επαρκείς πόρους για την εφαρμογή τους στην πράξη·*

- λα) *ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ όλων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στον τομέα της πολιτικής για το κλίμα και το περιβάλλον, μεταξύ άλλων μεταξύ της Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών στο πλαίσιο της ενισχυμένης συνεργασίας τους, και διερεύνηση τρόπων βελτίωσης του διαλόγου και της συγκέντρωσης πληροφοριών·*
- λβ) *αποτελεσματική εφαρμογή υψηλών προτύπων διαφάνειας, συμμετοχής του κοινού και πρόσβασης στη δικαιοσύνη σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus, τόσο σε ενωσιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών·*
- λγ) *μέριμνα ώστε τα δεδομένα και τα στοιχεία που συνδέονται με την εφαρμογή του 8ου ΕΑΡ να είναι διαθέσιμα στο κοινό, εύκολα προσβάσιμα και κατανοητά, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί εμπιστευτικότητας σε ειδική ανά τομέα νομοθεσία·*
- λδ) *στήριξη της υιοθέτησης σε παγκόσμιο επίπεδο των στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2, με διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των εσωτερικών και εξωτερικών προσεγγίσεων και της συντονισμένης δράσης, ιδίως όσον αφορά τα εξής:*
- i) *συνεργασία με τρίτες χώρες για τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον, ενθάρρυνση και στήριξη τους ώστε να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν κανόνες σε αυτούς τους τομείς, οι οποίοι είναι τουλάχιστον εξίσου φιλόδοξοι με εκείνους της Ένωσης, και διασφάλιση ότι όλα τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της Ένωσης συμμορφώνονται πλήρως με τις σχετικές απαιτήσεις της Ένωσης σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης του εδάφους·*

- ii) *προώθηση της βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης υποχρεωτικών απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας σε επίπεδο Ένωσης, και προώθηση της υιοθέτησης υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς στις εξωτερικές πολιτικές της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής πολιτικής·*
- iii) ενίσχυση της συνεργασίας με κυβερνήσεις, επιχειρήσεις, *κοινωνικούς εταίρους* και την κοινωνία των πολιτών σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς για τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών για την προστασία του περιβάλλοντος *και του κλίματος* και **■** *προώθηση της συνεργασίας για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των G7 και G20·*
- iv) *επίδειξη ηγετικού ρόλου σε διεθνή φόρουμ, μεταξύ άλλων, με την επίτευξη των ΣΒΑ από την Ένωση, καθώς και των στόχων που ορίζονται στη συμφωνία του Παρισιού, στη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα, στη σύμβαση για την καταπολέμηση της απερίημωσης και σε άλλες πολυμερείς περιβαλλοντικές συμφωνίες, ιδίως με την ενίσχυση της εφαρμογής τους, και στη στήριξη τρίτων χωρών να πράξουν το ίδιο, μεταξύ άλλων με την αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών·*
- v) ενίσχυση της διεθνούς περιβαλλοντικής διακυβέρνησης με την κάλυψη των εναπομενόντων κενών και την ενίσχυση της τήρησης και της εφαρμογής των αναγνωρισμένων διεθνών περιβαλλοντικών αρχών·
- vi) μέριμνα ώστε η χρηματοδοτική βοήθεια της Ένωσης και των κρατών μελών προς τρίτες χώρες να προωθεί το Θεματολόγιο του ΟΗΕ για το 2030.

Άρθρο 4

Πλαίσιο παρακολούθησης και διακυβέρνηση

- Με την επιφύλαξη της ανεξαρτησίας τους, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (ΕCHA), παρακολουθεί, αξιολογεί και υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο της Ένωσης και των κρατών μελών όσον αφορά την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2 σε ετήσια βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις ευνοϊκές συνθήκες που προβλέπονται στο άρθρο 3 και τον γενικό στόχο της επίτευξης συστημικής αλλαγής. Οι πληροφορίες που προκύπτουν από την εν λόγω παρακολούθηση, αξιολόγηση και υποβολή εκθέσεων δημοσιοποιούνται και είναι εύκολα προσβάσιμες.*
- Η παρακολούθηση, η αξιολόγηση και η υποβολή εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αποσκοπούν στη διευκόλυνση της στρατηγικής πολιτικής επικοινωνίας υψηλού επιπέδου. Μετά από διαδικασία διαβούλευσης με όλους τους σχετικούς συμφεροντούχους, η Επιτροπή, έως τις ... [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας απόφασης], υποβάλλει πλαίσιο παρακολούθησης, βάσει περιορισμένου αριθμού πρωταρχικών δεικτών οι οποίοι περιλαμβάνουν, εφόσον υπάρχουν, συστημικούς δείκτες που καλύπτουν, μεταξύ άλλων, την περιβαλλοντική, κοινωνική και περιβαλλοντική-οικονομική σχέση. Ο κατάλογος των πρωταρχικών δεικτών παραμένει σταθερός ώστε να διασφαλίζεται η λογοδοσία. Ωστόσο, επικαιροποιείται, ώστε να αντικατοπτρίζει τις τελευταίες εξελίξεις της πολιτικής και των δεικτών, κατά περίπτωση.*

3. Η **παρακολούθηση και η** αξιολόγηση που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αντικατοπτρίζουν τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά τη διαθεσιμότητα και τη συνάφεια των δεδομένων και των δεικτών και βασίζονται στα δεδομένα που είναι διαθέσιμα στα κράτη μέλη και σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως σε δεδομένα και δείκτες του ΕΟΠ και του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, **με σκοπό την ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου. Είναι συνεπής με άλλα** πλαίσια και επιχειρήσεις παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και διακυβέρνησης που καλύπτουν την πολιτική για το περιβάλλον και το κλίμα, και δεν θίγει τη δυνατότητα εφαρμογής τους. **Βασίζεται σε μεθοδολογία που επιτρέπει, όπου είναι δυνατόν, τη μέτρηση της απόστασης από τους στόχους σε σχέση με τους στόχους προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2 και τους επιλεγμένους πρωταρχικούς δείκτες.**
4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή λαμβάνουν υπόψη και ανταλλάσσουν απόψεις σε ετήσια βάση σχετικά με την αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, καθώς και σχετικά με τις δράσεις που αναλαμβάνονται και πιθανές μελλοντικές δράσεις.
5. Ο ΕΟΠ και ο ECHA στηρίζουν την Επιτροπή στη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της συνάφειας των δεδομένων, των δεικτών και των γνώσεων, ιδίως με την υλοποίηση των εξής:
- α) συλλογή, επεξεργασία και υποβολή δεδομένων και στοιχείων με σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία, **με ταυτόχρονη βελτίωση των μεθοδολογιών συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων και ανάπτυξης εναρμονισμένων δεικτών**

- β) ενίσχυση και στήριξη της βασικής έρευνας, της χαρτογράφησης και της παρακολούθησης·*
- γ) προσπάθειες για την κάλυψη των σχετικών κενών στα δεδομένα παρακολούθησης, από κοινού με τα κράτη μέλη, και με συνεκτίμηση της ανάγκης για συστημική αλλαγή·*
- δ) εκπόνηση αναλύσεων χρήσιμων για τη χάραξη πολιτικής και συστημικών αναλύσεων, καθώς και συμβολή στην υλοποίηση των στόχων πολιτικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων με την υποβολή συστάσεων για την ενίσχυση της προόδου όσον αφορά την επίτευξη των στόχων·*
- ε) ενσωμάτωση δεδομένων σχετικά με τις περιβαλλοντικές, υγειονομικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις, και πλήρης αξιοποίηση άλλων διαθέσιμων δεδομένων και υπηρεσιών, όπως αυτά που παρέχει το Copernicus·*
- στ) συμβολή στην κάλυψη κρίσιμων κενών γνώσεων σχετικά με σημεία οικολογικής ανατροπής, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις γεωγραφικές και οικολογικές διαφορές μεταξύ των περιφερειών·*
- ζ) ανάπτυξη ποσοτικών και ποιοτικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων προβλέψεων και μοντέλων, τα οποία θα μπορούσαν να παρέχουν, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με πιθανές μελλοντικές επιπτώσεις σε ολόκληρο το σύστημα των πολιτικών που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα και σχετικά με την «απόσταση από τους στόχους»·*

- η) περαιτέρω βελτίωση *της διαθεσιμότητας και της διαλειτουργικότητας* των δεδομένων, *καθώς και της πρόσβασης σε αυτά*, μέσω προγραμμάτων της Ένωσης·
- θ) διασφάλιση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.
6. Η Επιτροπή εξετάζει τακτικά τις ανάγκες σε δεδομένα και γνώσεις σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας του ΕΟΠ και του ECHA, *καθώς και άλλων ευρωπαϊκών οργάνων και οργανισμών, κατά περίπτωση*, να εκτελούν τα καθήκοντα που αναφέρονται στην παράγραφο 5.

Άρθρο 5

Ενδιάμεση επανεξέταση

1. *Έως τις 31 Μαρτίου 2024, η Επιτροπή διενεργεί ενδιάμεση επανεξέταση της προόδου που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την επίτευξη των θεματικών στόχων προτεραιότητας που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση των αναγκαίων πρόσφορων όρων που ορίζονται στο άρθρο 3 και την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της συστημικής αλλαγής. Η Επιτροπή προτείνει, κατά περίπτωση, αλλαγές στο σύνολο των πρωταρχικών δεικτών που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 με βάση το αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης. Η ενδιάμεση επανεξέταση βασίζεται στις αξιολογήσεις που διενεργούνται δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 και σε κάθε άλλο σχετικό πόρισμα. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.*

2. *Υπό το φως της ενδιάμεσης επανεξέτασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, των πιθανών απαντήσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στην εν λόγω επανεξέταση, βάσει άλλων σχετικών εξελίξεων πολιτικής, και της τελευταίας έκθεσης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος για την κατάσταση και τις προοπτικές του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος, προκειμένου να επιτευχθούν οι θεματικοί στόχοι προτεραιότητας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2, η Επιτροπή υποβάλλει, κατά περίπτωση, νομοθετική πρόταση για την προσθήκη παραρτήματος στο 8ο ΕΑΡ, για την περίοδο μετά το 2025, το οποίο περιέχει κατάλογο ενεργειών με σκοπό την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και το χρονοδιάγραμμα των αντίστοιχων ενεργειών.*

Άρθρο 6
Αξιολόγηση

Έως τις 31 Μαρτίου 2029 η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση του 8ου ΕΑΡ. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση με τα κύρια πορίσματα της εν λόγω αξιολόγησης, *ακολουθούμενη*, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση για το επόμενο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, *έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029*.

Άρθρο 7
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

....

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

Ο Πρόεδρος